

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 14CoP/64/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4422201173
Dátum vydania rozhodnutia: 18. 04. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Róbert Foltán
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2024:4422201173.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Róberta Foltána a sudcov JUDr. Ľubomíra Bundzela a JUDr. Kristíny Srnkovej, v právnej veci navrhovateľa A. B. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom D. E., F. E. G. XXXXX/XX, zastúpeného advokátkou Mgr. Danou Hankovou, Nové Zámky, M. R. Štefánika 3, proti manželke E. C., nar. XX.X.XXXX, bytom D. E., F. E. G. XXXXX/XX, zastúpenej spoločnosťou JUDr. Ema Zacharová, advokát, s. r. o., Nové Zámky, Forgáčova bašta 5676/7, o rozvod manželstva a úpravu práv a povinností k maloletým deťom H. C., nar. XX.X.XXXX (t. č. plnoletej) a I. C., nar. XX.XX.XXXX, v konaní zastúpeným kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Nové Zámky, o odvolaní matky detí proti rozsudku Okresného súdu Nové Zámky č.k. 8P/51/2022-241 zo dňa 6.12.2022, takto

rozhodol:

- Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti **p o t v r d z u j e**.
- Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Rozsudkom zo dňa 6.12.2022 súd prvého stupňa rozviedol manželstvo účastníkov konania uzatvorené dňa 11.10.2003 v Kmeťove, v čase rozhodnutia maloleté deti H. a I. zveril na čas po rozvode do osobnej starostlivosti matky a otca zaviazal výživným vo výške 250 eur na maloletú H. a vo výške 150 eur na maloletého I.. Súčasne súd určil, že zastupovať maloleté deti a spravovať ich majetok budú obaja rodičia, vyslovil, že styk otca s deťmi sa neupravuje a že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

2. Podľa odôvodnenia rozsudku mal súd prvého stupňa na základe vykonaného dokazovania za preukázané, že manželstvo účastníkov konania je nefunkčné a formálne a návrh navrhovateľa je dôvodný. Vzťahy medzi manželmi sú hlboko, vážne a trvale narušené a nie je predpoklad obnovenia manželského spolužitia. Manželstvo účastníkov neplní funkcie stanovené Zákonom o rodine, pretože manželia spolu nežijú, nehospodária, intímne sa nestýkajú a spoločne nezabezpečujú výchovu a starostlivosť maloletým deťom. Pokiaľ ide o rozvrat v manželstve účastníkov, súd dospel k záveru, že tento je vážny a trvalý a nie je možné obnoviť ich manželské spolužitie, čo aj obaja účastníci na pojednávaniach uviedli. O úprave práv a povinností rodičov voči maloletým deťom súd prihliadol na schopnosti a možnosti oboch rodičov a potreby maloletých detí. O maloleté deti sa stará matka a v konaní nebolo preukázané, že by matka zanedbávala svoje výchovné povinnosti. Z vykonaného dokazovania mal súd preukázané, že deti majú vytvorený pozitívny citový vzťah k obojmu rodičom. Sú v starostlivosti matky a s otcom sa stretávajú. Otec navrhoval u maloletého I. zverenie do striedavej osobnej starostlivosti. Súd vypočul na pojednávaní obe maloleté deti, ktoré sa jednoznačne vyjadrili, že chcú zostať v starostlivosti matky, nechcú sa striedať u oboch rodičov a s otcom sa chcú naďalej stretávať. Obe deti sa vyjadrili, že im to takto vyhovuje, nechcú, aby bol styk presne upravený na presný

čas a chcú sa s otcom na styku dohodnúť. Vzhľadom na vek maloletých detí, ich rozumovú vyspelosť, súd prihliadol na ich názor a zveril obe maloleté deti do osobnej starostlivosti matke. Po vyjadreniach detí na pojednávaní otec súhlasil so zverením maloletých detí do osobnej starostlivosti matke.

Pri určení výšky výživného súd vychádzal z odôvodnených potrieb maloletých detí a tiež zo schopností a možností oboch rodičov. Súd poukázal na výdavky maloletých detí, ktoré boli preukázané a odôvodnené v odseku 23. v konaní na čas do rozvodu manželstva a ktoré sa v podstate nezmenili. Rozsudok nadobudol právoplatnosť v apríli tohto roku, od tohto času maloleté deti postúpili do vyššieho ročníka. Maloletá H. v súčasnej dobe navštevuje tretí ročník strednej školy, maloletý I. navštevuje piaty ročník základnej školy. Výdavky na maloletú H. boli vyčíslené približne na sumu 455 eur mesačne, výdavky na maloletého I. na sumu 346,- eur mesačne. Okrem toho čiastka na bývanie na každé dieťa je 56 eur mesačne.

Podľa názoru súdu otec môže sumami 250 eur a 150 eur mesačne prispievať na výživu svojich maloletých detí, vzhľadom na svoj vek, svoje možnosti, schopnosti a tiež svoj príjem. Priemerný mesačný čistý príjem otca za posledných 12 mesiacov bol 1.585 eur plus priemerný príjem z hokeja 200 eur. Celkový priemerný príjem otca je 1.785 eur. Životné minimum na jednu plnoletú fyzickú osobu podľa zákona č. 601/2003 Z.z. o životnom minime v platnom znení je vo výške 234,42 eur mesačne. Ak otec zaplatí výživné v celkovej výške 400 eur mesačne zo svojho priemerného mesačného čistého príjmu, zostane mu ešte dostatok finančných prostriedkov na zaplatenie všetkých svojich výdavkov, pokrytie svojej výživy a nebude dotknutá jeho životná úroveň. Súd prihliadol na skutočnosť, že otec má ďalšiu vyživovaciu povinnosť, je však potrebné uviesť, že v čase do rozvodu manželstva otec prispieval aj nad rámec výživného na maloleté deti, v súčasnej dobe otec nad rámec výživného deťom neplatí nič a prispieva len výživným. Súd pri rozhodovaní o výživnom zohľadnil aj príjem matky, tento je však nižší ako príjem otca a matka okrem pravidelného financovania potrieb maloletých detí, deťom zabezpečuje aj osobnú starostlivosť. Výživné na maloleté deti má prednosť pred všetkými ostatnými výdavkami rodičov a deti majú právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov. Pribudnutím novej vyživovacej povinnosti na strane otca nemôže byť znížená životná úroveň jeho doterajších detí. Vyživovacia povinnosť rodičov k deťom je prioritná a prvoradá. Vzhľadom na príjem otca, jeho ďalšiu vyživovaciu povinnosť a nezmenené odôvodnené potreby maloletých detí od posledného rozhodovania o výživnom, nebol dôvod meniť výšku výživného, tak ako bola určená v konaní do rozvodu manželstva. Uvedená výška výživného je primeraná veku a potrebám maloletých detí a spolu s vyživovacou povinnosťou zo strany matky a rodinnými prídavkami bude primerane pokrývať odôvodnené potreby maloletých detí a odráža aj životnú úroveň rodičov.

3. Proti tomuto rozsudku v časti rozhodnutia o výživnom podala v zákonnej lehote odvolanie matka detí, ktorá namietala, že súd na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam. Poukazovala na to, že otec si našiel novú známosť a opustil spoločnú domácnosť, ktorá bola dovtedy funkčná a zabezpečovala potreby detí v nadštandardnej úrovni, v manželstve stihli postaviť rodinný dom, splácať úver aj chodiť s deťmi na dovolenky. Toto deti stratili pre rozhodnutie otca oslobodiť sa z každodenných povinností a okliesniť finančné prostriedky, ktoré mali deti k dispozícii, čím deti trpia a ťažko pochopia, že dal ich otec prednosť inému rodinnému zoskupeniu. Má za to, že súd na základe nesprávnych skutkových zistení vec nesprávne právne posúdil a rozhodnutie nedostatočne odôvodnil, čím porušil jej právo a právo detí na spravodlivý proces, keď neúplne vyhodnotil všetky skutkové tvrdenia, najmä náklady na deti, náklady na bývanie a tiež potreby otca a jeho možnosti.

4. Podľa jej názoru súd neposúdil, či výživné, ktoré na deti priznal bude dostatočné pre potreby detí, na druhej strane sa zaoberal tým, že po zaplatení výživného otcovi ostane dostatok finančných prostriedkov na zaplatenie všetkých svojich výdavkov. Súd nehodnotil, že matke neostanú prostriedky na jej potreby, keďže okrem osobnej starostlivosti, ktorá zahŕňa všetok jej mimopracovný čas, minie celý svoj príjem na potreby detí a matke na jej reprodukciu neostanú žiadne finančné prostriedky a musia jej aj s potrebami detí finančne pomáhať rodičia a súrodenci. Súd nezhodnotil ani to, či matka bude disponovať dostatkom prostriedkov pre potreby detí, vôbec sa nezaoberal potrebami ako lieky a vitamíny pre deti. Otec pri rozhodovaní o výživnom do rozvodu sľuboval, že bude deťom platiť kredit, niektoré krúžky a niektoré náklady a súd na to aj prihliadol pri určení výživného do rozvodu v konaní 11P/87/2021. Podľa rozsudku OS NZ 11P/87/2021-379 z 22.3.2022 bod 23. súd uviedol, citujem: „Pri rozhodovaní o výživnom súd zohľadnil aj skutočnosť, že otec deťom prispieva aj nad rámec výživného, platí H. kredit a dáva jej vreckové, I. platí krúžok hádzanej a šípky a tiež že platí hypotéku 490 eur“. Toto platilo len do vyhlásenia rozsudku, nie do rozvodu ako súd uviedol v bode 35. Potom otec všetky tieto platby prestal platiť, deťom nad výživné nič neprispieval a banku požiadal o odklad splátok, takže ani výdavok 490 eur

nemal. V rozvodovom konaní bolo preukázané a otec to na pojednávaní dňa 31.5.2022 potvrdil, že otec po 22.3.2022 prestal tieto výdavky platiť, dokonca požiadal banku o odklad splátok úveru 490 eur do februára 2023. Urobil to s odôvodnením citujem: „... potom som to všetko prestal platiť, lebo som jej posielal výživné spolu so zročným“. Súd neprihliadol ani na to, že výdavky matky sa zvýšili aj o tieto potreby a od februára 2023 matka bude platiť aj úver vo výške 250 eur. K úveru ešte uvádzam, že otec sa matke sústavne vyhráža, že nebude platiť ani polovicu úveru od februára 2023 a že matku aj s deťmi z domu exekútor vyženie, ak matka nezaplatí celú splátku úveru. Toto je situácia, do ktorej som sa s deťmi dostala len preto, že otec vymenil rodinu za iný vzťah. Teda otec nebude mať výdavok na úver ani od februára 2023, pokiaľ bude konať tak, ako sa mi vyhráža. Kým súd v konaní 11P/87/2021 na otcov výdavok spočívajúci v splátke úveru prihliadol, neprihliadol na to, že po rozvode budem mať tento výdavok vo výške 50% aj ja.

Súd zistil, že otec od augusta 2022 žije v prenajatom 4-izbovom byte so svojou partnerkou a že platí nájomné 500 eur. Súd však pre určenie výživného neprihliadol na to, že aj otcova partnerka je povinná prispievať na nájomné, a teda sa podieľať na ňom v polovičnej výške. Otec vo svojom vyjadrení tvrdil, že na potraviny pre seba minie 450 eur, na pojednávaní však uviedol, že je to na 2 osoby. Pritom druhá osoba – jeho partnerka si potraviny má z čoho sama kupovať. Súd v bode 35. odôvodnenia rozsudku uvádza, že zistil, že výdavky na maloletú H. boli vyčíslené približne na sumu 455 eur mesačne, výdavky na maloletého I. na sumu 346 eur mesačne. Okrem toho čiastka na bývanie na každé dieťa je 56 eur mesačne. Teda súd zistil, že približné mesačné výdavky na H. sú 511 eur a na I. 402 eur. Súd nezaviazal otca ani na polovicu výdavkov na maloleté deti, ktoré súd uvádza, že zistil. Navyše z doložených prehľadov je zrejmé, že tieto výdavky na deti sú vyššie, než aké súd zistil. Matka súdu odovzdala prehľady mesačných výdavkov, v tejto súvislosti žiadala pripojiť spis OS NZ 11P/87/2021. Súd vôbec nezohľadnil osobnú starostlivosť matky, iba deklaruje aplikáciu príslušného ustanovenia zákona. Súd opomenul, že matka má ďalší výdavok na bývanie – splátka úveru na dom, v ktorom s deťmi žije vo výške na ňu pripadajúcej 250 eur. Pokiaľ by matka neplatila po rozvode splátku hypotekárneho úveru v na ňu pripadajúcej polovici, musela by sa z domu vysťahovať, ísť do nájmu a tu platiť nájomné určite vo vyššej čiastke. Splátka úveru zabezpečuje bývanie matky a detí a je potrebné ju zohľadniť v nákladoch na bývanie. Teda na každé dieťa pripadá 1/3 tohto výdavku, teda 83,30 eur. Matka požadovala pripojiť spis OS Nové Zámky 11P/87/2021, v ktorom súd rozhodoval o výživnom do rozvodu. Matka tu preukázala napríklad podaním z 11.1.2022, že za mesiace 07 až 09/2021 mala priemerné mesačné výdavky na obe deti 1.106,50 eur. Súd vôbec nezohľadnil infláciu a skutočnosť, že od určenia výživného do rozvodu náklady vzrástli minimálne o infláciu, že ceny tovaru dennej potreby enormne vzrástli od leta 2022, je všeobecne známe.

To, že súd posúdil výživné podľa správnych ustanovení Zákona o rodine, neznamená, že tieto ustanovenia správne aplikoval. Medzi odôvodnené potreby dieťaťa patria okrem bežných potrieb ako výživa vo vlastnom zmysle slova, šatstvo, bielizeň, obuv, náklady za bývanie, lieky a vitamíny pre deti, aj ďalšie potreby súvisiace s rozširovaním a prehľbovaním vzdelania dieťaťa, rozvojom jeho záujmov, prípravou na budúce povolanie a tiež kultúrne, športové a rekreačné potreby, teda všetky nevyhnutné potreby, ktoré vyžaduje v súčasnosti život kultúrneho človeka. Ustanovenie § 62 ods. 2 Zákona o rodine stanovuje, že dieťa sa má právo podieľať na životnej úrovni svojich rodičov. Je však potrebné mať na pamäti, že miera týchto potrieb je ovplyvňovaná schopnosťami a možnosťami povinného rodiča a jeho životným štandardom. Bolo preukázané v konaní 11P/87/2021, že životný štandard otca je podstatne vyšší ako matkin. Otec trávi neprimerane veľa času na zahraničných dovolenkách a tak bolo preukázané, že má možnosť prispieť deťom na výživnom vyššou sumou, ktorá by deťom zabezpečila ich potreby v primeranej miere. Bolo preukázané, že partnerka otca má vyšší príjem a zabezpečenie, keďže zabezpečenie počas materskej dovolenky poberá z Nemecka. Dieťa otca je zabezpečené a aj pokiaľ na tak malé dieťa by otec prispel sumou pre také dieťa primeranou, napr. 80 eur (pri tejto sume matka vychádza z toho, že podľa súdu na 11 ročné dieťa by mal platiť podľa súdu 150 eur a na 17 ročné 250 eur), tak to otec bez akýchkoľvek problémov zvládne. Poukazuje tiež na rozhodnutia súdov, podľa ktorých to, že otcovi pribudla vyživovacia povinnosť, nie je možné zohľadňovať, keďže je vecou otca, pokiaľ má záujem mať viac detí, ako si zabezpečí dostatok finančných prostriedkov, aby mohol potreby detí uspokojiť a zabezpečiť v potrebnom rozsahu. Súdny už uviedli, že nie je možné znižovať úroveň detí na úkor ďalších detí (KS Žilina 11CoP/15/2017).

Súdne rozhodnutie v časti o výživnom pokladá za nespravodlivé a ukracujúce základné potreby detí a zvýhodňuje otca, ktorý navyše preukázal a potvrdil, že naozaj okrem platby výživného neprispieva ničím. Potvrdila to aj dcéra pri výsluchu. To, že otec vezme deti na zahraničnú dovolenku, je pre deti čiastočným potešením, chýba im však matka, a finančne náročná zahraničná dovolenka neprispieje nijako k uspokojovaniu denných potrieb detí.

5. Odvolateľka navrhla, aby odvolací súd rozhodnutie súdu prvého stupňa zmenil tak, že otcovi uloží povinnosť prispievať na dcéru H. výživným vo výške 330 eur mesačne a na maloletého I. výživným vo výške 250 eur mesačne.

6. Kolízny opatrovník vo svojom písomnom vyjadrení k odvolaniu matky uviedol, že sa pridrižiava svojich vyjadrení na pojednávaní vo veci, navrhol určiť výživné na maloletú H. vo výške 250 eur a na maloletého I. vo výške 200 eur mesačne, ktoré výživné považuje za adekvátne veku a odôvodneným potrebám maloletých detí, ako aj pomerom rodičov.

7. Otec detí vo vyjadrení k odvolaniu matky uviedol, okrem iného, že: „Tvrdenie matky, že nevie ísť s deťmi na dovolenku, je výsledkom jej neehospodárneho správania, na čo som ju upozorňoval od začiatku. Ja si veľmi dobre rozmyslím, na čo finančné prostriedky miniem a na čo nie, a takto si dokážem ušetriť finančné prostriedky, aj keď nie veľa, na trávenie času s našimi deťmi. V prípade, že by matka dôkladnejšie zvažovala svoje výdaje, či už na pohonné hmoty (ktoré podľa jej vyjadrenia a prepočtov prejazdila mesačne približne 2500 km), kozmetiku a podobne, som presvedčený o tom, že by si dokázala vytvoriť finančnú rezervu aj na takéto dovolenky. Len pre vytvorenie obrazu udávam, že matka v konaní do rozvodu udávala, že na dcéru minie mesačne 80 eur na kozmetiku, čo ročne predstavuje sumu 960 eur. V prípade, že by matka dokázala ušetriť takto nezmyselne vynaložené finančné prostriedky na polovicu, ušetrila by sumu takmer 500 eur, za čo by už kľudne mohla stráviť dovolenku aj na Slovensku. Skutočnosť, že matka nevie narábať s finančnými prostriedkami tak, ako by mala, preukazuje aj tvrdenie dcéry, ktorá ma sama požiadala, aby som posielal výživné na jej účet, keďže mama nevie narábať s peniazmi. Tvrdenie, že si musí od svojej rodiny požičiavať finančné prostriedky, aby zvládla svoju ekonomickú situáciu, je zavádzajúce a účelové k dosiahnutiu vyššieho výživného predovšetkým pre svoj nadštandardný život, ktorý ani z ďaleka nie je v porovnaní s jej príjmom. Tu taktiež poukazujem na matkinu životnú úroveň, ako jednu z mnohých vecí napríklad luxusné vozidlo, na ktorom jazdí, a to Škoda Octavia r. v, 2017, 7stupňový automat v plnej výbave v hodnote približne 14.000eur, ktoré si ja nemôžem dovoliť aj napriek dvom prácam.

Mám za to, že matka nepreukázala a dostatočným spôsobom nevydokladovala náklady potrebné na uspokojenie potrieb našich detí. Podľa zaužívanej rozhodovacej praxe by výživné na všetky deti povinného malo vo všeobecnosti tvoriť približne 20% - 30% príjmu povinného, čo v mojom prípade pri priemernom príjme vo výške 1.785,08 eur (rátając ale aj daňový bonus, ktorý už od januára 2023 nepoberám a taktiež finančné prostriedky v priemere vo výške 75 eur mesačne za stravu v práci, ktoré boli taktiež zahrnuté v mojom príjme, ako je aj nižšie uvedené) predstavuje sumu 357 - 535,52 eur. Bez daňového bonusu a príspevku za stravu je môj čistý mesačný príjem vo výške 1.360,08 eur a teda 20% -30% predstavuje sumu 272,01 - 408,02 eur. Pri navrhovanom výživnom vo výške 330 eur mesačne na maloletú H. a 250 eur na maloletého I. ide o sumu nad tento rámec vzhľadom na to, že súčet týchto súm predstavuje výšku 580 eur, čo značne prevyšuje maximálnu výšku výživného na všetky deti povinného podľa zaužívanej rozhodovacej praxe. Ako som už niekoľkokrát uviedol, s mojou partnerkou sa nám narodil syn, takže mi pribudla ďalšia vyživovacia povinnosť. Je potrebné uviesť, že už pri výške výživného na obe maloleté deti, ktoré určil Okresný súd v Nových Zámkoch, ich súčet predstavuje výšku 400 eur. V takomto prípade zostáva na ďalšie maloleté dieťa už len minimálna suma, tu poukazujem len na potrebné výdaje na maloletého J. 3x Nutrilon 66 eur + 5x plienky 75 eur, spolu 141 eur mesačne. Pokiaľ ide o môj príjem zo SZLH, uvádzam, že tento nie je pravidelný a vždy závisí od toho, koľkokrát ma na rozhodovanie ako rozhodcu zavolajú. Túto rozhodcovskú činnosť vykonávam na úkor svojho voľného času, pričom si sám musím zabezpečovať, ako som aj na pojednávaní uviedol, celú výstroj, ale aj si hradíť pohonné hmoty na jednotlivé zápasy. Matka našich maloletých detí pracuje ako učiteľka v MŠ, pričom častokrát končí už okolo obeda, a teda by jej nič nemuselo brániť v tom, aby si aj ona nejakým spôsobom privyrobita a vedela takto zvýšiť svoju životnú úroveň. Na pojednávaní uviedla, že nakoľko sa stará o deti a teda zabezpečuje starostlivosť o ne, nie je schopná si takúto brigádu zabezpečiť. Toto nie je však pravdou, lebo pokiaľ ide o syna, tohto väčšinou z hádzanárskeho tréningu brávam k sebe ja, zabezpečujem mu stravu a pokiaľ je to možné a zostane nám čas pripravím sa s ním aj do školy. Následne ho brávam na hokejový tréning, kde vo večerných hodinách ide po neho matka. Takto to funguje 4 krát do týždňa a to v pondelok, utorok, a vo štvrtok a v piatok. Pokiaľ ide o dcéru po škole táto už aj vzhľadom na svoj vek, chodí po škole domov sama a nie je viazaná na starostlivosť matky. Takže matka má podľa môjho názoru dostatočný časový priestor na to, aby si mohla akýmkoľvek spôsobom podobne ako ja privyrobit na zvýšenie svojej životnej úrovne. Pokiaľ ide o moju družku, táto je momentálne na materskej dovolenke, pričom okrem toho, čo som konajúcemu súdu predkladal ohľadne jej príjmu, iné rozhodnutie

som k dispozícii nemal. V súčasnej dobe bol mojej družke priznaný rodičovský príspevok v sume 520 eur mesačne, ktorý jej do dnešného dňa vyplatený nebol a taktiež jej bol priznaný prídavok na dieťa vo výške 250 eur, ktorý počnúc mesiacom január začala poberať. Tieto dávky bude poberať po dobu 22 mesiacov, čo je podstatne kratšia doba ako na Slovensku. Z tohto dôvodu sme nútení zvažovať svoje výdaje. Pokiaľ ide o jej výdavky, nie je pravdou ako uvádza právna zástupkyňa matky, že sa moja partnerka mohla podieľať na výdavkoch na bývanie v našom prenajatom byte, nakoľko moja partnerka platila hypotéku v sume 160 eur, dva spotrebné úvery v sume 185 eur, energie za jednoizbový byt 127 eur, internet a TV 18,20 eur, Orange 35 eur, RTVS 4,64 eur, tankovanie 50 eur mesačne, PZP 9,16 eur. Samozrejme, ide len o najnutnejšie náklady, ktoré moja partnerka musí hradiť, pričom tieto v súčasnej dobe uhrádza zo svojich úspor, keďže okrem hore uvedeného príjmu iný príjem nemá. Pokiaľ ide o príjem matky našich maloletých detí, jej čistý mesačný príjem je 848,04 eur. Matka okrem toho počnúc mesiacom február 2023 poberá prídavok na dieťa na obe maloleté deti vo výške 120 eur a od januára 2023 poberá na obe maloleté deti aj daňový bonus, čo predstavuje sumu cca 228 eur (s prihliadnutím na jej hrubý mesačný príjem). V prípade, že by matka súhlasila, aby som tieto prídavky poberal ja, tak by bola táto suma 280 eur mesačne. Z uvedeného vyplýva, že matka má mesačne k dispozícii sumu 1.596,04 eur (matka má v súčasnej dobe už dokonca vyšší príjem ako ja) bez toho, aby mala, narozdiel odo mňa, ďalšiu výživovaciú povinnosť. Od januára 2023 už dokonca nepoberám daňový bonus mesačne 280 eur, a teda došlo k reálnemu zníženiu môjho čistého príjmu, z ktorého súd pri určovaní výšky výživného vychádzal. Konajúci súd pritom na túto skutočnosť neprihliadol, ako aj neprihliadol na sumu za stravu, ktorú mi zamestnávateľ zasielal pravidelne každý mesiac vo výplate a vychádzal z vyššej sumy, napriek tomu, že som na to upozorňoval, že tento daňový bonus si od januára uplatní matka a stravné nie je možné započítavať do príjmu. Okrem tohto počnúc mesiacom máj 2023 matka nebude musieť platiť za stravu v školskom zariadení, teda ušetrí aj takýmto spôsobom takmer 45 eur. Môžem uviesť, že tak, ako poukázala moja právna zástupkyňa v záverečnej reči na pojednávaní dňa 6.12.2022, pri určovaní výšky výživného je potrebné prihliadnuť aj na dávky poskytované zo strany štátu, nakoľko aj tieto môžu slúžiť na úhradu odôvodnených potrieb maloletých detí (Uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/88/2017).

Ďalším dôležitým faktorom pri určovaní výšky výživného je aj to, akým podielom sa zúčastňujem na poskytovaní starostlivosti pre obe maloleté deti. Ako potvrdila aj matka, ja sa o maloleté deti zaujímam, nosím ich do školy, na krúžky a aj na výlety, a teda môžem povedať, že moja starostlivosť o deti, a to hlavne v prípade maloletého I., je takmer identická ako starostlivosť matky. Čo sa týka dcéry H., táto už vzhľadom na to, že je takmer dospelá, má svoj program a svoje záujmy, preto už nepotrebuje tráviť s nami ako rodičmi toľko času ako maloletý I.. Pokiaľ je to však možné, zvyknem ju brať napríklad na zápasy, kde chodí spolu so svojím priateľom, a aj takto trávim spolu čas. Čo sa týka vyjadrenia právnej zástupkyne matky, že údajne sú moje výdaje na dovolenky drahé, toto taktiež nie je pravdou, nakoľko ako príklad uvádzam víkend v Londýne, kde som s nimi teraz bol, si deti vybrali ako Vianočný darček a teda uprednostnili zážitok pred materiálnymi hodnotami, pričom celý výlet na jednu osobu s ubytovaním stravou a dopravou vyšiel na 150 eur (28 eur spiatočná letenka, 80 eur tri noci s raňajkami, 45 eur doprava v rámci Londýna) navyše som už len platil obedy a večere (takto by mohla napríklad vynaložiť peniaze aj matka, keďže vidieť, že nešlo o nijakú luxusnú dovolenku, ako bolo prezentované na pojednávaníach a v odvolaní). Taktiež poukazujem aj na neúmernosť a neodôvodnené výdavky na maloleté deti, predovšetkým na staršiu dcéru H., kedy matka, či už v rámci rozhodovania do rozvodu, alebo po rozvode, neustále menila výšku vynaložených nákladov, keďže stále uvádzala iné čiastky, či už v konaní pred súdom, resp. na úrade práce, sociálnych vecí a rodiny. Matka síce predložila pokladničné doklady, avšak, ako som už uviedol, veľakrát obsahovali položky, ktoré neboli určené pre deti, ale pre matku. Opätovne si preto dovoľm poukázať napríklad na rozhodnutie Krajského súdu v Trnave, sp. zn. 10CoP/15/2016, kde sa okrem iného uvádza, že aj odôvodnené potreby majú mať svoju hranicu, a preto je potrebné pri určovaní výšky výživného dbať na to, aby výživné nepriamo neuspokojovalo i potreby iných osôb. V tejto súvislosti som poukázal na neúmerné výdavky matky aj na nákup pohonných hmôt. Z výpisov z účtov, ktoré matka predložila, je možné zistiť, že matka podľa môjho názoru veľa času trávi v nákupných centrách, kedy v priebehu jedného mesiaca je matka schopná niekoľkokrát navštíviť či už nákupné centrá v Bratislave, alebo v Nitre.

Ďalej chcem poukázať na skutočnosť, že matka s deťmi obýva rodinný dom spolu so všetkým zariadením, ktoré sme počas manželstva nadobudli. Ja som po odchode zo spoločnej domácnosti dlhodobo obýval jednoizbový byt, pričom som platil náš spoločný úver vo výške 490 eur, na ktorý sa matka nijakým spôsobom nepodieľala aj napriek mojim výzvam, práve naopak, vyhrážala sa so slovami „aj gate z teba vysúdím“. Zároveň som na svoje dve maloleté deti prispieval na výživu sumou 250 eur na základe rozhodnutia súdu plus 250 eur vynaloženými nákladmi na deti, ktoré som preukázal počas pojednávaní. I napriek tomu mi bolo na jar 2022 určené výživné vo výške 400 eur plus 100 eur zročné

výživné. Na základe tohto rozhodnutia som bol nútený pozastaviť splácanie úveru a taktiež ukončiť prispievanie nad rámec výživného. Následne po narodení syna J., som bol nútený riešiť bytovú otázku. Po vyporiadaní nášho bezpodielového spoluvlastníctva si myslím, že sa naša situácia stabilizuje aj čo sa týka výdavkov na bývanie.“

8. Matka maloletých v následnej reakcii na stanovisko otca uviedla, okrem iného, že nesúhlasí s tvrdením s tvrdením otca, že otec má príjem, ktorý neumožňuje prispievať na naše deti sumami, ktoré matka požaduje a ktoré pokladá aj kuratela za primerané a deťom potrebné. Otec má príjem zo zamestnania, má benefity a má príjem z hokeja. Okrem toho žije s partnerkou, ktorej príjem síce zatajil, avšak ja som ho preukázala. Preukázala som, že otec chodí na časté zahraničné dovolenky a má výdavky, ktoré určite nemajú prednosť pred potrebami detí. Otec sa rozhodol mať ďalšie dieťa, je to jeho zodpovednosť. Otec uviedol, že si vie šetriť vďaka svojmu hospodáreniu a tak vie ísť na zahraničné dovolenky. Ani toto určite prednosť pred výživným nemá. Otec aj v odvolaní zatajil príjmy svojej partnerky. Na pojednávaní dňa 6.12.2022 som predložila súdu aj s prekladom listiny, z ktorých je zrejmé, že jeho partnerka ako osoba na materskej dovolenke, ktorá bola zamestnaná v Nemecku, poberá zo zahraničia podstatne vyšší príjem, než uviedol otec. A., čo založil do spisu otec, nebol odovzdaný v plnom rozsahu a neobsahuje plnenie po uplynutí doby poskytovania materskej. Po tomto čase je poskytovaný rodičovský príspevok, ktorý činí 2/3 príjmu, najmenej 300 eur a maximálne 1.800 eur. Podľa Potvrdenia o čistom príjme partnerky, ktoré otec založil v konaní o výživnom do rozvodu, partnerka otca mala čistý mesačný príjem 1.794,18 eur. Z toho 2/3 sú 1.196,12 eur. Okrem toho má partnerka detský prídavok, ktorý je na 1 dieťa 219 eur a od 1.1.2023 je 250 eur. Tiež som do spisu na pojednávaní 6.12.2022 založila informáciu zo stránky EURES Slovensko. EURES Slovensko je európska sieť služieb zamestnanosti koordinovaná ELA – teda Európskym orgánom práce. Podľa nej nárok na rodičovský príspevok má partnerka otca, keďže je občiankou EU a je zárobkovo činná v Nemecku. Jej pracovné miesto je zachované. Kontaktnou osobou EURES Slovensko pre Nové Zámky je K. B. L., UPSVaR Nové Zámky. Teda príjem partnerky otca bol v čase vyhlásenia rozsudku 1.196,12 eur + 219 eur, teda celkom 1.415,12 eur a po 1.1.2023 1.196,12 + 250, teda celkom 1.446,12 eur. Teda celkový príjem otca a jeho partnerky je nad 3.000 eur. Toto moje tvrdenie, vychádzajúce z doložených listín, vie najlepšie potvrdiť K. B. L., UPSVaR Nové Zámky, ktorá je kontaktnou osobou EURES Slovensko pre Nové Zámky. UPSVaR napokon vo svojom vyjadrení k odvolaniu uviedol, že otec je schopný platiť matkou požadované výživné a toto výživné je pre potreby detí potrebné. Otec poberal daňový bonus na naše deti do 31.12.2022, teda v čase rozhodovania súdu. Pokiaľ bude matka, alebo už plnoletá dcéra požadovať vyššie výživné, potom sa prihladne na príjmy a náklady po období vydania prvostupňového rozhodnutia. Poberanie daňového bonusu od roku 2023 u matky má za následok neposkytovanie dotácie na stravu.

Otec poukazuje na to, že od mája nebude musieť platiť za I. stravu v škole, čo vyplýva z nového zákona, ale to, že v čase, keď som dokladovala výdavky na deti bola strava pre I. v škole 25 eur a odvtedy sa zvýšila na 45 eur, to opomenul uviesť. Otec opomenul uviesť, že zrejme poberá daňový bonus na svojho syna, ktorého má s partnerkou. Počas posledného pojednávania sa právna zástupkyňa manžela vyjadrila, že od právoplatnosti rozsudku už nebude poberať daňový bonus otec, ale matka. Takže išlo o známu skutočnosť, ktorú súd zohľadnil. Navyše ma dcéra informovala, že keďže som prevzala daňový bonus, už nebude môcť zabezpečovať také dovolenky, lebo ich vraj hradil z tých peňazí. Otec s našim synom trávi čas, avšak ako vplynulo aj z dokazovania, nijako ho to finančne nezaťažuje, pretože reálne mu nič nekúpi. Občas s ním ide na tréning. Prekvapuje ma, že otec aj vianočné darčeky pre deti zahŕňa do nákladov na ne – vraj si vybrali na Vianoce výlet do Londýna. Ja som súdu neuvádzala, ale na každý sviatok deťom kupujem darčeky, pokladala som to za samozrejmosť bez potreby takéto výdavky preukazovať. Ja si však viem dovoliť len darčeky, ktoré zároveň naplňajú základné potreby našich detí. Otcove dovolenky určite nemajú prednosť pred výživným. Len čo je mne známe a čo otec v konaní nepoprel, otec strávil čas počas manželstva na nasledovných dovolenkách: v marci 2021 bol otec s deťmi na dovolenke v Dubaji, na začiatku letných prázdnin 2022 v Nemecku 2 týždne - sám, bez detí za priateľkou, v lete 2022 bol otec opakovane na dovolenke v Nemecku – sám bez detí za priateľkou, v septembri 2022 bol so svojou priateľkou na dovolenke najmenej 1 týždeň v Egypte, zimné prázdniny 2021 bol otec, jeho priateľka a deti na dovolenke v Liptovskom Jáne, jarné prázdniny 2022 od 24.2 do 2.3.2022 boli deti v Londýne s otcom a jeho partnerkou, bývali v prenajatom dome, v lete 2022 bol otec s deťmi a jeho priateľkou v Chorvátsku autom aj s matkou otca – tu nastala situácia, že stará matka zakázala H. hovoriť o matke a H. volala matke, aby pre ňu prišla, opakovane otec a naši susedia boli na víkend na chate, pobyť si objednali cez internet.

Nie je pravda, že by matka menila výšku výdavkov. Nie je jednoduché vyčíslňovať výdavky na deti, napokon matka súdu odovzdala tieto výdavky na mesačnej báze, bolo jednoznačne preukázané,

že náklady na deti sú vysoké. Ceny neustále stúpajú. Pokladničné doklady, ktoré matka zbierala a prehľadne lepila obsahovali aj položky pre matku, tie však neboli zahrnuté v prehľade, v ktorom boli, výdavky na jednotlivé deti. Matka vydokladovala v dostatočnej miere náklady na deti s ohľadom na ich potreby, záujmy, krúžky, voľnočasové aktivity, športové a školské potreby, lieky, oblečenie, obuv, drogériu, potraviny a pod. Veď len syn I. navštevuje 3 záujmové krúžky – hokej 40 eur, hádzanú 25 eur mesačne a angličtinu ročne 120 eur. A H. platí matka každý mesiac 20 eur na odborný výcvik aj v čase letných prázdnin až do ukončenia 5 ročného štúdia. Aj čo sa týka veku detí, tak výživné má byť adekvátne tomu. Nemôže predsa platiť rovnako pri malom bábätku ako pri 17 ročnej dcére a 11 ročnemu synovi.

9. V následnom vyjadrení zo dňa 8.5.2023 otec maloletých opätovne spochybňoval schopnosť matky maloletých hospodáriť s jej mesačným príjmom 1.700 eur, ako aj výšku ňou deklarovovaných nákladov na kozmetiku dcéry. Poprel, že by zatajoval príjem svojej partnerky, s tým, že podľa vpisu z účtu za mesiac marec táto poberá rodičovský príspevok vo výške 520,05 eur a prídavok na dieťa 250 eur, t. j. jej mesačný príjem je 770,05 eur, z čoho má výdaje vo výške 620 eur, ktoré už súdu dokladoval. K tvrdeniam o absolvovaných dovolenkách príkladmo uviedol, že spätočná letenka na štvordňovú dovolenku v Londýne v januári 2023, ktorú strávil s deťmi, stála 30 eur a ubytovanie s raňajkami na tri noci približne 80 eur na osobu. Podľa jeho názoru sa súd nedostatočne zaoberal pomermi matky detí, ktorá okrem spoločného domu v D. E. vlastní polovicu rodičovského domu v obci L..

10. Následne sa k veci podaním zo dňa 31.5.2023 vyjadrila matka detí, ktorá opätovne zaujala stanovisko k dôvodom rozvratu manželstva, k vreckovému pre deti či k zvýšeniu nákladov maloletého I. na hokej zo sumy 40 eur na sumu 65 eur mesačne, ako aj platieb za plyn zo sumy 40 eur na sumu 70 eur.

11. Podľa § 62 Zákona o rodine, plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť (ods. 1). Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov (ods. 2). Každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené neploleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona (ods. 3). Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť (ods. 4). Výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť (ods. 5). Ak je maloleté dieťa zverené do striedavej osobnej starostlivosti rodičov, súd pri určení výživného prihliadne na dĺžku striedavej osobnej starostlivosti každého rodiča alebo súd môže rozhodnúť aj tak, že počas trvania striedavej osobnej starostlivosti rodičov výživné neurčuje (ods. 6). Ak je maloleté dieťa zverené do spoločnej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov, súd môže schváliť dohodu rodičov o výške výživného alebo môže rozhodnúť aj tak, že počas trvania spoločnej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov výživné neurčuje (ods. 7).

Podľa § 75 ods. 1 Zákona o rodine, pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprímerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

12. Odvolací súd prejednal vec bez nariadenia pojednávania, oboznámil sa s obsahom spisového materiálu a dospel k záveru o nedôvodnosti odvolania matky maloletých smerujúceho proti rozhodnutiu o výške vyživovacej povinnosti otca.

13. Podľa zistenia odvolacieho súdu vykonal súd prvého stupňa vo vzťahu k určeniu výšky vyživovacej povinnosti otca dokazovanie v dostatočnom rozsahu, vykonané dôkazy vyhodnotil vecne správne a svoje rozhodnutie v tejto časti aj dostatočne jasne a zrozumiteľne odôvodnil, pričom sa nedopustil ani iných, odvolateľkou namietaných pochybení, ktoré by mohli mať za následok nesprávnosť jeho rozhodnutia.

14. Pokiaľ odvolateľka namietala nesprávnosť právneho posúdenia veci súdom prvého stupňa, takýto nedostatok by mohol spočívať iba v takom postupe, kedy by súd pri prejednaní a rozhodovaní veci aplikoval na vec sa nevzťahujúci právny predpis alebo by síce použil správny právny predpis, ale tento predpis by nesprávne interpretoval. Odvolateľka pritom použitie nesprávneho právneho predpisu nenamietala a nesprávnosť aplikácie predpisov, podľa ktorých súd prvého stupňa postupoval a vec posudzoval, v zásade nekonkretizovala, tento podľa posúdenia námietky odvolacím súdom spočíva v jej subjektívnom názore, že okolnosti prípadu umožňovali zaviazat' otca vyšším ako priznaným výživným, s ktorým sa odvolací súd nestotožnil.

15. Z hľadiska určenia výšky vyživovacej povinnosti rodiča k maloletým deťom na čas po rozvedení nie je významným, ktorý z rodičov a akým spôsobom zavinil rozvrat manželstva vedúci k jeho rozvodu, pričom stotožniť sa nemožno ani s názorom odvolateľky, podľa ktorého by súd nemal prihliadať na ďalšiu vyživovaciu povinnosť otca, nakoľko nie je možné znižovať životnú úroveň detí na úkor ďalších detí (logický význam by zrejme správne malo zvyšovanie životnej úrovne jedného dieťaťa na úkor iného) a je vecou otca, pokiaľ má záujem mať viac detí, ako si zabezpečí dostatok finančných prostriedkov na ich zabezpečenie.

Takýto prístup k posudzovaniu pomerov povinného rodiča (otca) nevyplýva z kritérií pre určenie výšky výživného ani z ustálenej judikatúry týkajúcej sa tejto problematiky. Rozsah celkovej vyživovacej povinnosti rodiča je súčasťou jeho pomerov posudzovaných súdom, ktoré ovplyvňujú určenie výživného jednotlivým deťom, či iným osobám, ktorým je povinný poskytovať výživu.

16. Právny názor Krajského súdu v Žiline, ktorým odvolateľka v tomto smere argumentovala, nie je pre súd v tejto veci záväzným ani všeobecne aplikovateľným, zrejme by obstál v extrémnych prípadoch nezodpovedných rodičov s vyšším počtom potomkov, nie však v danom prípade, okolnosťami, počtom detí ani pomermi rodičov nijak nevybočujúcom zo súdmi bežne riešených situácií.

Súd prvého stupňa preto správne zohľadnil skutočnosť, že otec maloletých má, na rozdiel od ich matky, ďalšiu vyživovaciu povinnosť k maloletému dieťaťu.

17. V rozpore s námietkou matky podľa odôvodnenia rozsudku súd prvého stupňa prihliadal aj na to, že matka okrem financovania potrieb detí zabezpečuje aj osobnú starostlivosť o ne, hoci neuviedol, aká finančná hodnota tejto osobnej starostlivosti matky podľa jeho názoru zodpovedá. Takéto určenie je obtiažne, závisí najmä od veku dieťaťa, ale aj od jeho individuálnej mentálnej a fyzickej vyspelosti. Všeobecne možno konštatovať, že podiel osobnej starostlivosti na výživnom (konzumácia výživného osobnou starostlivosťou rodiča) sa znižuje úmerne stúpajúcemu veku dieťaťa, ktorý v prípade maloletej H. bol v čase rozhodovania súdu prvého stupňa blízky veku dospelosti a v prípade maloletého I. dosahoval jedenásť rokov.

18. Nemožno sa tiež stotožniť s tvrdením odvolateľky, že výlučne ona zabezpečuje bývanie maloletých. Nehnuteľnosť, ktorú s deťmi obýva, je podľa zhodného tvrdenia účastníkov doposiaľ ich bezpodielovým vlastníctvom, teda aj otec je jej bezpodielovým spoluvlastníkom, a hoci sa aj na finančných nákladoch bývania nepodieľa, matke je ním poskytovaná výhoda, či už v absencii potreby vynakladania väčšieho množstva prostriedkov na zabezpečenie inej nehnuteľnosti alebo v udržaní doterajšieho štandardu bývania. V tejto súvislosti aj úver, ktorý podľa svojho tvrdenia matka uhrádza v polovici, je nepochybne spoločným záväzkom oboch rodičov, teda aj záväzkom otca, a či už dohodou rodičov, alebo súdom bude predmetom vypořádania bezpodielového spoluvlastníctva.

19. V neposlednom rade, v rozpore s názorom matky maloletých, nie je nevýznamnou skutočnosťou, ktorú potvrdili obaja rodičia, že od 1.1.2023 je príjem matky zvýšený a, naopak, príjem otca, z ktorého súd prvého stupňa pri určení výživného vychádzal, znížený o daňový bonus.

Súd prvého stupňa síce pri rozhodovaní vychádza zo stavu platného v čase rozhodovania (t. j. tu v decembri 2022), ale výživné, ktoré na maloleté deti stanovil, je výživným na čas po rozvedení manželstva rodičov, ktorý (rozhodnutie o rozvedení) nadobudol právoplatnosť dňom 17.1.2023.

Odvolací súd preto pri posudzovaní adekvátnosti výšky súdom prvého stupňa určeného výživného príjmovým pomerom účastníkom nemohol k tejto skutočnosti neprihliadať, rovnako ako ku skutočnosti, opomenutej v odôvodnení rozsudku, že časť potrieb maloletých detí je zabezpečená prídavkom na dieťa – štátnou sociálnou dávkou, ktorá od 1.1.2023 predstavuje sumu 60 eur na dieťa.

Táto skutočnosť (zmena v uplatňovaní daňového bonusu a výška prídavku na dieťa od 1.1.2023) má podľa odvolacieho súdu pre posúdenie správnosti rozhodnutia o výživnom v danom prípade

zásadnejší význam ako prípadné, odvolateľkou namietané, nepresné stanovenie mesačných nákladov detí či povinného otca, ktoré (náklady), pokiaľ nejde o náklady výnimočné, špeciálne, súvisiace napríklad s nepriaznivým zdravotným stavom či osobitnou formou vzdelávania, nie je objektívne možné ustáliť v presnej výške, nakoľko sú nepravidelné, individuálne a závislé aj od udržiavaného životného štandardu, cenovej kategórie zadovažovaných tovarov a pod.

20. Vychádzajúc z uvedeného odvolací súd v preskúmanom rozhodnutí o vyživovacej povinnosti otca nezistil nedostatky odôvodňujúce záver o tom, že by súdom prvého stupňa stanovené výživné nezodpovedalo požiadavkám na jeho určenie vyplývajúcim z ustanovení § 62 a § 75 Zákona o rodine, a preto odvolaním matky napadnutý rozsudok podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil.

21. O trovách odvolacieho konania rozhodol súd podľa § 52 CMP.

22. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom krajského súdu v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).